

## Utbildningsinspektion i Norrmalmskolan

### UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

### Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

### Beskrivning av skolan/rektorsområdet

| Norrmalmskolan  | Antal barn/elever/studerande |
|-----------------|------------------------------|
| Grundskola      | 291                          |
| Skolbarnsomsorg | 108                          |
| Förskoleklass   | 30                           |

Piteå kommun har organiserat förskolorna och grundskolorna i tre geografiska områden. Norrmalmskolan ligger i det centrala området som består av nio rektorsområden och ett barnomsorgsområde.

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass, grundskolans årskurs 1 till 9 samt fritidshem. I rektorsområdet ingår även förskoleverksamhet. Vid skolan finns två rektorer. En av dessa ansvarar för förskoleverksamheten, förskoleklass samt årskurserna 1 till 5. Den andre ansvarar för årskurserna 6 till 9.

Skolan har tidigare, under många år, använts för undervisning för ”mellanstadiet”, det vill säga årskurserna 4 till 6. Skolan är byggd på 50-talet men har under åren byggts till och renoverats för att därmed anpassas till de förändrade behoven. Eleverna har exempelvis fått ett uppehållsrum med cafeteria.

Vid skolan går 321 elever från förskoleklass (F) till årskurs 9, det vill säga ca 30 elever i respektive årskurs. Skolan är organiserad i tre spår för årskurserna F till 5 samt ett senarestadium med mindre ”hemgrupper” för årskurserna 6 till 9. Denna organisation utgör också grunden för pedagogernas arbetslag. Inom rektorsområdet finns en Montessoriförskola. Ett av skolans tre spår från förskoleklass till årskurs fem är en Montessoriskola.

### Genomförandet av inspektionen i Norrmalmskolan

Skolverket sände den 10 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Norrmalmskolan har bestått av undervisningsråden Elisabeth Ahlgren och Håkan Sandström. Besök i Norrmalmskolan genomfördes den 29 mars till den 1 april 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

### Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Norrmalmskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Norrmalmskolan genomfördes formella intervjuer med elever, föräldrar, lärare, skolledning och elevvårdspersonal. Verksamhetsbesök genomfördes i ett urval av lektioner från förskoleklassen till årskurs 9. Under besöket fördes också spontana samtal med andra elever och annan personal vid skolan.

## Bedömning

### 1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Vid inspektionen framkommer en samstämmig bild om att Norrmalmskolan erbjuder elever och personal en trygg skolmiljö. Många upplever det positivt att samma enhet ansvarar för barn och ungdomar under hela deras förskole- och grundskoletid, det vill säga från 1 till 16 års ålder. Personalen lär känna barnen och övergångar mellan skolor undviks.

Eleverna visar att de har goda kunskaper i värdegrundsfrågor. Elever, föräldrar och personal känner sig nöjda med skolans resultat av arbetet mot mobbning och kränkande behandling. Från personalhåll uttrycks att eleverna visar hänsyn till varandra. Skolans äldre elever uppmärksammar och berömmar de yngre eleverna.

I kommunens årliga kvalitetsenkät till elever kan följande resultat avseende år 2003 utläsas (skalan är 1-4, där 4 står för Mycket nöjd): Trivsel 3,42; Trygghet 3,55. Någon sammanställning som visar resultaten över tid finns inte på skolan.

Vid inspektionen framkommer att eleverna är trygga i sin skolmiljö. Eleverna är också medvetna och har goda kunskaper om demokratiska processer. Klassråd och elevråd fungerar överlag bra. Viss variation mellan grupper och årskurser framkommer dock men det stora flertalet elever är nöjda.

Eleverna ges möjlighet att ta ansvar för sitt skolarbete. Detta kommer till uttryck genom att eleverna får planera, sätta upp egna mål samt utvärdera skolarbetet.

**Sammanfattningsvis** utvecklar eleverna vid Norrmalmskolan normer och värden som ligger väl i linje med läroplanens mål. Inspektörerna bedömer att resultatet av skolans arbete inom bedömningsområdet är av god kvalitet.

## 2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Norrmalmskolans historia som en sammanhållen enhet för förskola till årskurs 9 är relativt ung. År 2001 lämnade den första årskurs 9-gruppen skolan. Skolan har tidigare använts för undervisning för årskurserna 4 till 6.

En prioriterad uppgift har varit att skapa en organisation och en social miljö som ska gagna barnens och elevernas utveckling och lärande under hela deras förskole- och grundskoletid. Elevernas sociala utveckling och trivsel ses som en viktig utgångspunkt för deras kunskapsutveckling.

Eleverna vid Norrmalmskolan når goda resultat i det diagnostiska läs- och skrivtest (DLS-test) som årligen genomförs i årskurs 3. Det bekräftas av sammanställningen för år 2004. Lärare och specialpedagog analyserar gruppernas resultat. Sammanställningen för rektorsområdet sänds till PPC (Piteå pedagogiska centrum) för analys.

Beträffande nationella prov i årskurserna 2 och 5 uppger skolledare och berörda lärare att eleverna når goda resultat. Skolledarna får information om dem av respektive lärare. Behov av stöd tillgodoses i förekommande fall.

Enligt de resultat som finns tillgängliga i officiell statistik uppvisar eleverna vid Norrmalmskolan goda resultat vad gäller slutbetyg i årskurs 9. Genomsnittligt meritvärde låg år 2003 på 220,3 poäng (riksgenomsnittet 205,4). Fördelat på pojkar och flickor låg motsvarande värde på 206,4 respektive 241,3 (riksgenomsnittet 195,0 respektive 216,0). Även andelen elever med betyg i minst 16 ämnen låg över riksgenomsnittet (83,3 mot 79,7). Ingen elev, varken 2002 eller 2003 saknade slutbetyg. Resultaten över tid uppvisar en svagt positiv trend.

Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 9 visar vid den senaste redovisningen år 2002, en samstämmighet med ämnesbetygen.

Resultaten som omnämns analyseras inte i någon större utsträckning vid skolan. Lärarna informerar däremot skolledarna om avvikelser som bedöms kräva stödinsatser av något slag.

Vid besöken framkommer att eleverna känner till målen för utbildningen. Enligt uppgift från rektor, personal och elever kan eleverna, i relation till ålder och förutsättningar, arbeta självständigt samt planera och utvärdera sitt skolarbete.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att Norrmalmskolan uppnår goda resultat av det pedagogiska arbetet, vad gäller både kursplanernas och läroplanens mål att sträva mot. De allra flesta elever når kursplanernas kunskapsmål. Många elever har mycket goda resultat enligt prov- och betygsstatistik. Alla elever som lämnar skolan har dock inte nått målen för utbildningen,

något som skolledarna själva tar upp som ett prioriterat utvecklingsområde och en utmaning i det pedagogiska arbetet inom den närmaste framtiden.

### 3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Norrmalskolan räknas med sina 321 elever som en relativt stor skola i Piteå. Trots detta upplever de flesta att skolan är en liten och personlig enhet, belägen mitt i centrala Piteå. Skolan är organiserad i ett tidigarestadium (F-5) och ett senarestadium (6-9).

Vid skolan finns ett ”faddersystem”. Varje elev i senarestadiet är fadder till en elev i tidigarestadiet. Vid skolgemensamma aktiviteter träffas man i faddergrupperna. Ambitionen är att faddrarna ska utgöra förebilder för de yngre eleverna. Vid inspektionen framkommer uppgifter om att faddersystemet inte fullt ut är förankrat i praktiken.

Det finns ett elevmobbningssteam vid skolan som har till uppgift att synliggöra om någon form av mobbning förekommer. Det finns även ett vuxenmobbningssteam som består av skolans kurator och sju pedagoger. Gruppen träffas regelbundet för att hantera uppkomna signaler. Elevteamet och vuxenteamet träffas också kontinuerligt för att diskutera behov av insatser som kan vara både av förebyggande samt akut karaktär.

Skolan har utarbetat ett informationsmaterial om hur mobbning ska förebyggas och hanteras. Detta bygger på en kommunövergripande modell, Piteåmodellen. I skolans eget material tydliggörs definitioner, arbetsgång samt en presentation av mobbningsteam och kontaktpersoner. I informationsfoldern uttrycks att skolan ska kontakta föräldrarna i ett tidigare skede än vad Piteåmodellen anger. Materialet omfattar inte det vidgade begreppet kränkande behandling. Inte heller perspektivet vuxen – barn tas upp i foldern.

Från elevhåll framförs en osäkerhet om hur vuxenmobbningssteamet arbetar. Eftersom de vuxna arbetar ”i det tysta” är det lätt att, som elev, tro att inga åtgärder sätts in. De har dock lagt märke till att positiva resultat nås genom vuxenmobbningssteamets arbete.

Varje läsår genomförs ett större temaarbete vid skolan inom områdena etik, moral samt livskvalitet.

Medan eleverna går i tidigarestadiet, F-5, sker ett aktivt samarbete med föräldrarna, vilket ses som värdefullt av alla parter. När eleverna börjar årskurs 6 upplever ett flertal föräldrar att den kontinuerliga kontakten med skolan blir sämre. Från och med årskurs 6 (i senarestadiet) bildas nya större grupper, vilket är en

anledning till föräldrarnas önskan om fortsatt information och samverkan. Personalen menar dock att eleverna, med ökad ålder, bör ges möjlighet att ta ansvar, vilket kan innebära en minskad kontakt med föräldrarna.

Skolledarna betonar att det är viktigt med ett ömsesidigt samarbete mellan skolan och hemmen. ”Det kan vara nyckeln till framgång.” Vid skolan finns ett aktivt skolråd. Det har vuxit fram bland annat genom ett stort föräldraengagemang. I skolrådet diskuteras allt från bemötande, relationer till pedagogiska frågor. Från föräldrahåll framhålls att samverkan mellan hem och skola ytterligare kan förbättras.

Enligt personalgrupperna prioriteras arbetet med de grundläggande demokratiska värderingarna högt. Skolledarna lyfter fram läroplanens mål att sträva mot som centrala styrinstrument för verksamheten. De uttrycker också att de står för en inkluderande grundsyn. Elever i behov av särskilt stöd ska ges allt stöd för att klara sin utbildning. Detta kan för några elever innebära ett behov av omfattande socialt stöd. Det uttrycks också att skolan har en god samverkan med andra myndigheter kring elever i svårigheter. Sammantaget ges en bild av att skolan i hög grad prioriterar värdegrundsfrågor. Vid inspektionen framkommer dock en delvis differentierad bild, särskilt i de senare årskurserna, avseende samverkan med föräldrar, elever i behov av särskilt stöd samt hantering av kränkande behandling. Det är förhållningssätt och graden av ett främjande synsätt som varierar bland personalen. Vid samtalen ges uttryck för att ett mycket stort engagemang åtgår till ett fåtal enskilda elevärenden, vilket leder till att personalen periodvis känner sig maktlösa.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att Norrmalmskolan uppnår en god kvalitet inom bedömningsområdet. Personalen arbetar aktivt med värdegrundsfrågor, samverkan och delaktighet i respektive del av verksamheten. Avseende årskurserna 6 till 9 bör skolan utveckla sin samverkan med föräldrarna. Skolan bör också tydliggöra ett handlingsprogram mot kränkande behandling som omfattar ett vidgat perspektiv. Trots ett i många stycken positivt förhållningssätt bedöms personalens samsyn kunna utvecklas ytterligare.

#### 4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Personalen är organiserad i arbetslag. Från förskoleklass till årskurs 5, finns fem arbetslag. I senarestadiet utgörs arbetslaget av all personal, tolv medarbetare. Skolledare och personal uppger att arbetslagen fungerar bra och sammanhållningen är god. Det finns två specialpedagoger vid skolan. De arbetar varsin halvtid med specialpedagogiskt stöd inom skolan.

Skolans utvecklingsgrupp genomför tre pedagogiska konferenser per termin. Syftet är att synliggöra och ta till vara kompetenser inom skolan.

Norrmalms rektorsområde har utarbetat ett dokument, Arbetsplan för barn och studerande som är i behov av särskilt stöd. I detta tydliggörs målsättningar och strategier för hur skolan ska identifiera och stötta barn och elever som är i behov av särskilt stöd.

Elevhälsan består av kurator, skolsköterska, studie- och yrkesvalslärare samt två specialpedagoger. Specialpedagogerna är stationerade vid skolan medan de övriga har sina tjänster förlagda vid flera rektorsområden. Gruppen har tillsammans med rektorn möte en gång varannan vecka så kallad EVP (elevvårdspersonal). Vid dessa träffar sker en genomgång och uppföljning av elevers skolsituation. Vid behov deltar även berörda mentorer. Specialpedagog och kuratorn deltar också i AE-konferenserna, för att på ett naturligt sätt involveras i verksamheterna.

Enligt rektorerna och elevhälsans personal upprättas åtgärdsprogram, i samband med elevvårdskonferens, för alla elever som är i behov av särskilt stöd. Klasslärare/mentor och specialpedagogen ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas. Utarbetandet sker i dialog med elev och föräldrar. Av de två exempel på åtgärdsprogram som inspektörsteamet tagit del av, visar ett av dem att ett stort ansvar lagts på eleven och dennes föräldrar då det gäller åtgärder som ska leda till att målen i ämnet nås. I det andra exemplet är åtgärdsprogrammet i större utsträckning inriktat på den pedagogiska undervisningen i skolan.

Enligt samstämmiga uppgifter från skolledare och övrig personal behöver skolan ytterligare utveckla det pedagogiska innehållet. Mycket engagemang har lagts ned på organisation, sociala mål och helhetssyn i samband med att enheten har genomgått en förändring från en "traditionell mellanstadieskola" till att omfatta ett rektorsområde med ansvar för barn och elever från 1 till 16 års ålder. Ett flertal uttrycker att de ser en utmaning i att utveckla arbetssätt och arbetsformer så att man i större utsträckning når och sporrar alla elever.

Flera personalgrupper uttrycker att skolan har hittat former för att dokumentera alla elevers utveckling men att detta arbete ändå kan utvecklas. Detta är aktualiserat genom att skolan ska införa individuella utvecklingsplaner från och med hösten 2004. Förberedelser inför detta pågår.

Skolan deltar, som en av flera skolor i Piteå kommun, i det nationella projektet Försöksverksamhet med utbildning utan timplan i grundskolan. Den garanterade undervisningstiden för grundskolan utgör således ramen. En förändring som genomförts i senarestadiet är att lärare i matematik och naturorienterade ämnen samt i svenska och samhällsorienterade ämnen getts sammanhängande och längre arbetspass. Syftet är bland annat att i större utsträckning möjliggöra ämnesövergripande arbete. Vid inspektionen framkommer att denna möjlighet inte lett till några större förändringar men att samarbetet mellan lärarna och ämnena ökat. Eleverna har också fått längre arbetspass som benämns EA (eget arbete) på schemat.

Förskoleklassen är organiserad i tre grupper som ingår i respektive spår, Fyren, Skäret och Viken. Gemensamma arbetspass och aktiviteter genomförs tillsammans med grundskolan. Vid Skäret och Viken är det framförallt förskoleklassen

och årskurs 1 som samarbetar. Enligt uppgift fungerar detta bra. Många barn i förskoleklassen kan exempelvis redan läsa, varför de ges möjlighet att arbeta mer tillsammans med 1:orna. Det finns dock en viss risk för att 6-åringarnas behov av lek kommer i andra hand menar några ur personalen.

Montessorispåret omfattar förskoleklass till årskurs 5 samt ett fritidshem. Inom rektorsområdet finns även en Montessoriförskola, Tallåsen. I Montessoriklassen arbetar man i åldersblandad grupp. Pedagogerna intar en handledande roll och hjälper därmed eleverna i planering och i lärandet. Flexibla arbetssätt och arbetsformer används och läromedlen har valts för att stimulera eleverna till ett lustfyllt lärande. Montessoripedagogerna ger uttryck för att det finns planer på att utöka Montessorioriktningen till att även omfatta de senare årskurserna.

I årskurserna 6 till 9 delas varje ämne upp i ett antal moment, ”kurser”, som lärarna kommunicerar med eleverna. Inför ett nytt moment är eleverna delaktiga i planering, redovisningsform samt val av fördjupningsområde. Betygskriterier delges också. Förutom de nationella betygskriterierna har kommunen utarbetat lokala kriterier. Personalen uppger att de ämnesvisa nätverksträffarna är betydelsefulla för att uppnå en likvärdig betygssättning i kommunen.

Utvecklingssamtal genomförs en gång per termin. Vid inspektionen framkommer att alla är nöjda med dess form och innehåll. Utvecklingssamtalen förbereds genom att eleverna reflekterar över sin utveckling och sitt lärande. Eleverna ges möjlighet att skriftligt beröra alla ämnen, lärare, trivsel mm. utifrån egen utgångspunkt. Respektive lärare tar därefter del av elevernas reflektioner och skriver ned sina synpunkter inför utvecklingssamtalet där sedan elev, föräldrar och mentor möts.

Eleverna ges möjlighet att vara delaktiga i planeringen och genomförandet av sitt skolarbete. I vissa ämnen har eleverna ”veckomål” som ska uppnås. Arbetet genomförs under arbetspass EA (eget arbete). Eleverna utvärderar sitt arbete genom loggbok, eller annan dokumentation. Det förekommer viss variation mellan årskurser och lärare hur detta genomförs.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolans pedagogiska verksamhet och undervisning är av god kvalitet. Förberedelserna inför och genomförandet av utvecklingssamtalen är uppskattade och föredömliga. Arbetssätt och arbetsformer kan i vissa avseenden utvecklas, vilket också kan avspeglas i arbetet med åtgärdsprogram.

## 5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

Piteå kommun har organiserat verksamheten inom barnomsorg och skola i tre geografiska områden under ledning av var sin områdeschef. Varje område består av 6 till 10 rektorsområden. Centralt finns en förvaltningschef med ett övergripande ansvar för barnomsorg och skola. Områdescheferna ska driva utvecklingsfrågor och vara ett stöd för rektorerna. En viktig uppgift är att samordna kontakter och information mellan förvaltningschef och rektorer.

Vid Norrmalmskolan, som är belägen i det centrala området, leds verksamheten av två skolledare. En av rektorerna har ett särskilt ansvar för förskolan, förskoleklass samt årskurserna 1 till 5. Sedan läsårets början har skolans ledningsresurs ökat och ytterligare en rektor har tillsatts på halvtid. Denne har ett särskilt ansvar för årskurserna 6 till 9 och har, förutom rektorsuppgiften, en lärartjänst vid skolan.

Vid skolan finns en ledningsgrupp som sammanträder varannan vecka. Förutom rektorerna ingår representanter från samtliga arbetsenheter. Övergripande beslut för rektorsområdet tas i ledningsgruppen, efter att frågor väckts och beretts. Arbetsenheterna som har möten varje vecka utgör remissinstanser.

Arbetslagen ser rektorerna som ett stöd i sitt pedagogiska arbete. Några uttrycker att deras ledningsfilosofi karaktäriseras av tillit samt frihet under ansvar. Rektorerna uttrycker att de själva strävar efter att ytterligare utveckla sina roller som pedagogiska ledare.

Ett flertal arbetsuppgifter av praktisk karaktär som exempelvis vikarieanskaffning sköts numera av arbetslagen. En satsning på arbetslagsutveckling har medfört att samråd kring pedagogiska frågor har fått allt större utrymme. Vid skolan finns en utvecklingsgrupp som möts tre gånger per termin. Rektorerna betonar vikten av att synliggöra och tillvarata kompetenser inom personalgruppen.

Skolans arbetsplan omfattar de prioriterade områdena som kommunens skolplan anger. Dessa är Värdegrund, Lärande och utveckling, Hälsa och arbetsmiljö samt Piteå lokalt och i omvärlden. I arbetsplanen formuleras ett antal punkter i form av målsättningar inom respektive område.

Norrmalmskolans kvalitetsredovisning följer strukturen i arbetsplanen avseende de områden som redovisas. Kvalitetsredovisningen saknar dock en beskrivning av vilka metoder som använts för de redovisade områdena. Referenspunkter över tid eller andra jämförelser som kan göra redovisningen mer läsvärd saknas också. Många av de resultat som finns tillgängliga på skolnivå analyseras och redovisas inte i skolans kvalitetsredovisning. Detta beror enligt skolledarna på att analysarbetet i stället sker på förvaltningsnivå och redovisas i kommunens kvalitetsredovisning. Rektorerna är medvetna om att skolans redovisning har brister och att kvalitetsarbetet bör utvecklas och förankras bland personalen.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att Norrmalmskolan inom bedömningsområdet uppnår en god kvalitet. Skolans styrning och ledning är tydlig och fungerar väl. Vid inspektionen framkommer emellertid att Norrmalmskolan bör utveckla sitt kvalitetsarbete. Skolan saknar en tydlig strategi för att systema-

tiskt kunna följa upp och analysera resultat. Detta bedöms som särskilt viktigt i och med att skolan deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan.

## 6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Skolorna informerar föräldrar om skolans verksamhet och elevernas rättigheter och skyldigheter genom föräldramöten, skolråd, föräldraråd, utvecklingssamtal, informationsmaterial, hemsida mm. Vid inspektionen framkommer att föräldrarna till elever i tidigarestadiet är mycket nöjda med skolans information medan föräldrar i senarestadiet önskar något mer information från skolan.

De allra flesta 6-åringar börjar förskoleklass. Föräldrarna informeras om att förskoleklass är en frivillig skolform och att alternativ finns.

Norrmalmskolan deltar, som tidigare omnämnts, i det nationella projektet Försöksverksamhet med utbildning utan timplan. Eleverna har flera arbetspass på veckoschemat som benämns EA (eget arbete). Under dessa kan eleverna välja vad de behöver arbeta med eller fördjupa sig i. Ett större temaarbete per läsår anordnas också. Som elevens val erbjuds ett antal ämnesområden. I senarestadiet erbjuds exempelvis hem- och konsumentkunskap, idrott samt teater (cirka sju ämnen). Elevens val genomförs under delar av terminen, exempelvis två timmar varannan vecka under en sexveckorsperiod.

Eleverna vid Norrmalmskolan påbörjar språkvalet i årskurs 6. Under den första terminen får de prova på ett av språken tyska eller spanska. Därefter får de välja ett av dessa språk. Som alternativ kan eleverna välja engelska eller svenska.

Alla elever bedöms ha tillgång till lokaler, utrustning och läromedel. Rektorerne ger uttryck för en beredskap att anpassa miljön för att möta elevers och personals individuella behov.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolan informerar om samt erbjuder valmöjligheter i den omfattning som bestämmelserna anger. Därmed uppnår skolan en god kvalitet inom bedömningsområdet.

## 7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Vid resursfördelning prioriteras mindre grupper och klasser. Resurser sätts in i förebyggande syfte, för de barn och elever som behöver särskilt stöd. Detta innebär att specialpedagogerna är involverade redan i förskolan.

Skolans personal har utbildning avsedd för den undervisning de bedriver. Personalomsättningen är låg.

Enligt skolledarna upprättas kompetensutvecklingsplaner med arbetslagets behov som grund. Ansvar för att synliggöra behovet ligger i hög grad hos arbetslaget. Bland personalen bekräftas detta men de anser att kompetensutveckling ibland kommer i andra hand, då den dagliga verksamheten är i fokus. Arbetslagens förslag till kompetensutveckling bemöts alltid positivt av rektorerna. Individuella behov ges utrymme i mån av resurser. Det arbetslag som arbetar i den Montessoriorienterade verksamheten uttrycker exempelvis att de fått mycket gott stöd till kompetensutveckling och vidareutbildning.

Skolan byggdes 1953 och ger därför ett "traditionellt" intryck. Vissa delar har dock byggts till medan andra har renoverats. Skolan har också kompletterats med ett uppehållsrum och en cafeteria. Skolan försöker möta elevers önskemål och har därför anordnat en särskild elevtelefon.

Enligt eleverna behöver skolan en upprustning. Flera elever uppger att "skolan är trist". Resurserna för städning bör öka och en bättre ventilation tillgodoses, menar de. Alla elever uppskattar uppehållsrummet. Det är en positiv plats på skolan som leds av en uppskattad skolvärd. Eleverna i årskurs 9 är delaktiga i elevcafeterians försäljning.

Läromedel och annan utrustning bedöms vara tidsenliga. Det finns datorer med uppkoppling i klassrummen samt i en särskild datasal. Både personal och elever tycker att skolans centrala läge är till fördel då det innebär stora möjligheter till verksamhet utanför skolans lokaler. De exempel som nämns är idrottshallar och idrottsplaner av olika slag, bibliotek, museum, medie- och musikhögskola, dans- och musikpedagoger samt lokaler i en närliggande skola, Christinaskolan. Rönnskolan grundskola och träningskola finns i en angränsande lokal. Särskolan och Norrmalmskolan äter skollunch i en gemensam matsal. Detta ses också som en fördel, då förståelsen för varandras behov anses vara stor.

**Sammanfattningsvis** ges verksamheten goda förutsättningar att nå de mål som anges i läroplaner och kursplaner. Inom skolan görs prioriteringar som gynnar barn och elever i behov av särskilt stöd.

### **Sammanfattande bedömning**

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Norrmalmskolan övergripande är av god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- skolans kvalitetsarbete bör utvecklas så att resultaten systematiskt följs upp och analyseras,
- skolan bör utarbeta ett handlingsprogram mot kränkande behandling som omfattar ett vidgat perspektiv och
- skolan bör, i årskurserna 6 till 9, utveckla sin samverkan med föräldrarna.

|            |      |
|------------|------|
| Datum      | Ort  |
| 2004-08-16 | Umeå |

Elisabeth Ahlgren

Håkan Sandström